

IPARJOGI SZEMLE

XXV. évfolyam
Jahrgang

GEWERBERECHTLICHE
RUNDSCHAU

1931 október 10. SZÁM
Nr.

HAVI FOLYÓIRAT
MONATSSCHRIFT

Tagdíj járulékként..... 10 P
Jährlicher Bezugspreis

AZ IPARJOGVÉDELMI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

SZERKESZTIK :
SCHRIFTLEITUNG: DR. BÁNYÁSZ JENŐ és DR. FAZEKAS OSZKÁR

Kiadja: az Iparjogvédelmi Egyesület — Herausgegeben von: Verein für Gewerblichen Rechtsschutz, Budapest
V., Alkotmány ucca 8.

II. Ankét a Juryk és Választott Bíróságok működéséről

A bevezető részben jelzett főbb szempontoknak figyelembevételével, a kereskedő- és iparosvilág reprezentánsai első sorban is ama felfogásuknak adnak kifejezést, hogy a jurybizottságok minden tekintetben az üzleti tisztesség alapján álló kereskedő- és iparosvilág felfogását tükrözik vissza. A Juryknek tehát a lehetőség szerint egyhangú vélemények kialakulására kell törekedniök. A jurytagok gyakorlati tapasztalataik alapján örömmel állapítják meg, hogy ez az egyetemes állásfoglalás az esetek legtöbbszörében sikerült is. Egyértelműen kijelentik, hogy a Jury döntéseit, amelyeket a kereskedő- és iparosvilág általános figyelemmel kísér, az érdekeltség a legnagyobb megnyugvással és megleléssel fogadja és azokat üzleti magatartásánál mindenkor szem előtt tartja. Helyeslik a jogászöröknek ama kérelmét, hogy *állandó bizottságok* alakíttassanak, hogy ezek a bizottságok megfelelő sorrendben vétessenek igénybe. Általában kijelentik, hogy a maguk részéről teljes egészében helyt adnak a jogászörök kívánságának, mert a Jurynek, „a Jury minden egyes tagjának, csak egyetlenegy hű óhaja lehet, hogy a Jury minél jobban megközelítsék azt az igazságot, — az üzleti tisztesség védelmét — amelynek szolgálatában állanak, hogy továbbá a Juryk döntései úgy a jogász, mint a laikus közönség előtt a legtávolabbról sem legyenek megtámadhatók bizonyos *szubjektív momentumok* érvényre juttatása miatt“.

Ami a jogászelemnek a jurybizottságba való meghívását illeti, a jurytagok általában megjegyzik, hogy e kívánalmat csak bizonyos mérvben hajlandók honorálni. A Jury, szerintük, mindenkor szívesen veszi a jogász kör részéről történő felvilágosításokat, kioktatásokat, azonban mégis úgy véli, hogy jogi szempontból, vagyis a jog gyakorlati eredményes alkalmazása érdekében a Jurynek nem az a feladata, hogy *jogi szempontoknak a figyelembevételével* alkossa meg a maga véleményét, hanem, hogy éppen „minden jogász befolyás nélkül, a maga gyakorlati tapasztalatainak, a maga erkölcsi felfogásának a szemüvegén keresztül figyelje és ítélje meg az eléje tárt üzleti magatartásokat“. Mégis a jurytagok szívesen látják „a kereskedő- és iparosvilágban szereplő“, tehát annak lelki világát, szokásait és jogos üzleti érdekeit ismerő *gyakorlati jogászoknak* a Jurybe való behívását, a jurytagok sorába való iktatását, azonban ezektől a jogásztól sem vár megerőltető *jogi kioktatást*, hanem az ő *gyakorlati megfigyeléseiknek*, a *Jury állásfoglalásától várható eredményeknek* a feltárását, tehát a védőeszközök hatékony érvényesítését célzó mintegy jókaratú *gyakorlati útmutatásokat és tanácsokat*.

A választott bíróságokkal kapcsolatban a jurytagok egyértelműen a maguk részéről is hangoztatják, hogy a választott bíróság megalakítása körül a lehető legmondosabban és a lehető legnagyobb körültekintéssel kell eljárniök és még a látszatát is kerülniök kell annak, mintha egyes ügyvédeknek, avagy választott bírácoknak bármilyen irányban is befolyásuk lehetne a választott bíróság alakulására. Az idevonatkozólag elhangzott panaszok azonban kétségkívül túlzottak és azt perverztes felektől származó érthető ellenszenvnek tekintik, amelyeknek egyedüli célja az, hogy a perverztes fél lelkületét valamilyen formában igyekezzék megnyugtatni. Készséggel hozzájárulnak azonban mindazokhoz a kívánalmakhoz, amelyeknek célja, hogy ezek az alaptalan vádaskodások is lehetőleg megszűnjenek.

A jurytagok gyakorlati tapasztalataikból kifolyólag általában örömmel állapítják meg, hogy a választott bírác az esetek legtöbbszörében *egyértelmű álláspontot* foglalnak el, vagyis sikerül egymást meggyőzniök. Azok a jurytagok, akik

gyakrabban vesznek részt a választott bírói eljárásban, határozottan állítják, hogy a választott bírácnak kis jóakarattal mindig sikerül felfogásukat összeegyeztetni és így az elnöklő bíró, vagyis a jogász, rendszerint csak szankcionálja és jogi köntösbe önti a közös megállapodást.

A jurytagok tehát nem osztják a jogászörök részéről, sőt a laikusok részéről is mind gyakrabban hangoztatott ama felfogást, hogy a választott bírósági eljárásban az elnök akarata mindenkor és feltétlenül érvényre jut, vagyis hogy a választott bírósági eljárás az elnök jogi felfogását juttatná diadalra. Mindazonáltal igen figyelemreméltónak tartják ama javaslatot, amely szerint, amennyiben a választott bírác eltérő elvi álláspontot foglalnának el, az *állandó jurybizottságok* egyike vagy másika véleményadás céljából megkeresendő. Ebben az esetben azonban szükséges, hogy a választott bíróság elnöke a választott bíróságnak, mint ilyennek az intencióival egyező kérdést írásba foglalja.

A *reformkérdéseket* illetően, tekintve az üzleti élet természetét, a jurytagok igen fontosnak tartják az előzetes eljárásokkal kapcsolatos intézkedések sürgős reformját. Hangoztatják, hogy egyedül a *gyors és szakszerű* intézkedéstől várható a megfelelő jogsegély.

A Juryk ügyrendi szabályainak megállapítása céljából egybeült jurybizottság az eddig elhangzott vita anyagából máris kikapcsolat olyan kérdéseket, amelyek helyességét és megvalósítását a Jury egyértelműen kívánja. Ezek szerint máris megállapította azt,

- hogy a Jury a jövőben előre megállapított bizottságok útján hozza meg a maga döntéseit;
- továbbra is őrizze meg kereskedő és iparos jellegét, vagyis továbbra is az üzleti tisztesség alapján álló kereskedő és iparos véleményét igyekezzék kifejezésre juttatni;
- a tárgyilagosság bizonyítása céljából pedig a jurybizottság az egész vonalon elfogadja a jogászörök részéről előterjesztett kívánságokat, nevezetesen azt, hogy a jurytagok, illetve bizottsági tagok neveiről, illetve a *Juryk összeállításáról* a panaszos, illetve perbeli felek előzetesen értesíttessenek, továbbá biztosíttassék az érdekelt felek *visszavetési joga**).

Ami a választott bíróságokkal kapcsolatos megjegyzéseket illeti, a jurybizottság ugyancsak megállapítja, hogy miként a multban, úgy fokozottabban a jövőben is:

- a jurytagok, illetve választott bírác sem a Jury, sem pedig a választott bírósági eljárásban nem folyhatnak be, illetve választott bírói tisztet nem vállalhatnak, ha ellenük, illetve vállalatuk ellen a versenyjoggal kapcsolatos bármilyen irányú eljárás, panasz folyik, ha kényszeregyességi eljárás alatt állanak. Ez utóbbi eset egyébként a kamara elnökségének döntése szerint a jurytagság megszűnését vonja maga után.

- a Jury a legélesebben tiltakozik az ellen a beállítás, illetve feltevése ellen, mintha bármelyik tagja is a választott bíróság megalakulásában meg nem engedett, illetve erőszakos eszközöket alkalmazna. Ez a feltevés egyébként már tarthatatlan az eljárás természeténél fogva is, mivel a választott bíróságok elnökeit közvetlenül a választott bírác választják, az elnök megválasztásánál tehát, amennyiben annak személyében egyértelműen megegyeznek, semmi néven nevezendő illegitim beavatkozást feltételezni sem lehet.

- Ami a jurybizottságoknak a választott bíróságok részéről történő meghallgatását illeti, ez eljárást elvi jelentőségű állásfoglalások esetében a Jury helyes és célirányosnak tartja. Ebben a kérdésben azonban a Jury csupán annak kijelenté-

* A Jury ügyrendjét, amelyet a kamara elnöksége és a teljes ülés is tudomásul vett, 00 számunkba tettük közzé.

sére szorítkozhat, hogy a jury-bizottságok mindenkor a legnagyobb készséggel állanak a választott bíróságok szolgálatára.

A tömeges perindításokkal kapcsolatban a Jury egyik tagja a következő előterjesztést teszi:

„A maga részéről, úgymond, természetesen a legnagyobb örömmel csatlakozik az elnöki előterjesztésekhez, mert ebben a kérdésben a jurytagok között vita sem lehet. Mindannyiunknak, úgymond, egy törekvése és célkitűzése lehet, hogy úgy a Juryk, mint a választott bíróságok minél erőteljesebben jutathassák kifejezésre a becsületes üzleti felfogást, hogy azután ez a felfogás a bíróságok ítéleteiben szankcionáltassék és ezek a bírósági ítéletek azután minden tekintetben helyesléssel és közmegegyezéssel találkozzanak. Ő a maga részéről inkább a rosszhiszemű perlekedőkkel szemben kívánna hatékonyabban eljárni. Tapasztalatból állíthatja, hogy igen sok pernek az a célja, hogy részben a versenytársat az üzleti élet teréről leszorítsa és költségek támasztásával megsemmisítse. Olyan üzleti magatartásokra gondol, amelyek rendszerint az alkalmazottak ostobaságából, túlbuzgóságából keletkeznek, oly üzleti magatartásokra, amelyeket az üzlettulajdonosnak még a legfokozottabb figyelem kifejtése mellett sem áll módjában megakadályozni. Ilyen magatartásokkal szemben a törvény teljes súlyával való eljárás, nézete szerint, nem állhat arányban a versenytárs által elkövetett, úgynevezett visszaélésekkel szemben. Felsőzárt hibáztatja egyes jurytagoknak ama álláspontját, hogy az alkalmazottak eljárásáért drákói szigorral bünteti az üzlet tulajdonosát. Szerinte a jurytagnak az a feladata, hogy a panaszolt üzleti magatartás mindmégannyi külső körülményeit gondosan mérlegelje és csak ott alkalmazza a törvény teljes szigorát, ahol az illető versenytárs üzleti gesztiójában, tehát egész magatartásában kivetni valót, a versenytársakra nézve *veszélyes üzleti eljárást lát*. A jurytagnak nem szabad figyelmen kívül hagynia azt a körülményt, hogy a választott bírósági eljárás költségei, úgyszintén a perköltségek egyes konkrét esetekben 2–3 tárgyalást feltételezve, oly magas összegekre rúghassanak, amelyek a panaszlottnak egész évi nyereségét is jóval meghaladják. A versenytörvény csak a *feltétlenül rosszhiszemű* és ismételt elkövetett visszaélések fennforgása esetében tiltja el a versenytársat attól, hogy szakmájában továbbra is üzleti tevékenységet fejtsen ki, — tehát hogy úgy mondjam, a visszaeső versenytársakat ítéli erkölcsi és anyagi halálra. Ha tehát a választott bíróság egy kereskedőt, akire 2–3 tanu reábizonyítja pl. azt, hogy a kért védjegyes áru helyett idegen árut szolgáltat ki, ez üzleti magatartás bár kétségkívül elítélendő, azonban még távolról sem érdemel olyan büntetést, amely egyenlő az ő teljes üzleti tönkretételével. Nem szabad egy pillanattal sem figyelmen kívül hagynunk, úgymond, azt a körülményt, hogy a választott bíróság feladata elsősorban és főleg a nevelés és ítéleteinek a kamara részéről történő publikálása révén az üzleti életnek helyes irányítása. Az ezen túlmenő intézkedések ellenkeznek a versenytörvény szellemével, mert az üzleti eljárással arányban nem álló súlyos büntetéseket szab ki és nem a közérdekeket, hanem esetleg öntudatlanul is egyesek magán-, üzleti- és versenyerdekeit szolgálják“.

A jurytagoknak az egyes üzleti eseményeket tehát mindig a gazdasági élet távlatából, annak szemszögéből kell vizsgálniok. Ennél a megállapításnál azonban a Jury tovább nem mehet, mert a jurytagok, mint választott bírák kizárólag lélkismeretüknek felelnek és állásfoglalásaik semminő irányban nem befolyásolhatók, annál kevésbé, mert, miként a Jury már első ülésében is megállapította, az üzleti élet terén analóg esetek nincsenek és mindmégannyi üzleti eljárás a konkrét eset ténykörülményeinek alapos mérlegelésével döntendő el.

Általánosságban azonban a jurytagok úgy vélik, hogy a választott bíróság akkor járna el a legegyszerűbben, akkor állana valóban hivatása magaslatán, ha az üzleti tisztességnek a kérdésében, ahol az üzleti tisztesség alapján álló két előkelő kereskedő és iparos között legfeljebb a nüanszokban lehet eltérés, egységes megállapodás jöhetne létre. Ebben az esetben ez a választott bíróság már csak egyöntetű állásfoglalásánál fogva is helyesen juttatná kifejezésre az egészséges és az egyes konkrét esetekben megnyilatkozó egységes kereskedelmi és ipari közfelfogást. Örömmel állapítják meg azt a tényt, hogy ily megállapodás, illetve egyöntetű állásfoglalás az *esetek túlnyomó többségében sikerült* is. Ennek az egységes megállapodásnak, nézetük szerint, mind fokozottabb mérvben *létre is kell jönnie*, ha a kamara teljes ülése helyesen választja meg a jurytagokat, ha a jurytagok felül tudnak emelkedni minden, az igazságkeresésben őket zavaró mellékmomentumokon. Az üzleti tisztesség ugyanis nem szakkérdés, azt minden jurytagnak át kell éreznie és megfelelően értékelnie. Utálnak arra, hogy a jurybizottságok döntései általános helyesléssel, egyhangúlag hozatnak meg. Ha tehát egy ilyen

nagy testületben sikerül a Jury döntését egységes állásfoglalással meghozni, úgy komoly akadálya nincsen annak, hogy azok a választott bírák, akik helyesen fogják fel a választott bíróság intézményét, nevezetesen annak oktató, nevelő jellegét, ne tudnának egységes állásfoglalásra jutni. A hibát tehát nem szabad abban keresnünk, hogy a választott bíróság, mint egyes bíró dönt és túlságosan jogászi, mert ha ez a helytelen megállapítás valóság volna, úgy ez nem jelentene egyebet, mint azt, hogy egyes jurytagok hivatásuktól eltérve, a törvény labirintusában eltévedtek és jogászi álláspontot kívánnak elfoglalni, vagyis nem a maguk gyakorlati tudását és tapasztalatait szolgálják.

A mi a jurytagoknak a választott bírósági eljárásba való részvételét illeti, a Jury kijelenti, hogy a választott bírák feladatuknak mindig eleget tettek, amelyet bizonyít az a körülmény is, hogy a választott bírói eljárások rendszerint 4–6 hét keretén belül elintézését nyernek. Előfordult ugyan az utóbbi időben, hogy a választott bírák elfoglaltságukra való tekintettel ismételtlen lemondottak, ami az eljárás elődázására vezetett, — megállapítható azonban, hogy e választott bírói lemondások minden tekintetben indokoltak is voltak.

A rosszhiszemű perlekedőkkel szemben elhangzottakra nézve a Jury ama felfogásának ad kifejezést, hogy az üzleti magatartás, amelyet az üzleti tisztesség szempontjából esetleg kifogásolható versenytárs terjeszt elő, még nem jelentheti azt, hogy az ily üzleti magatartás tisztességtelen, avagy erköletesen nem lehet. A jurytagot, mint választott bírót ezek a szempontok nem befolyásolhatják, mert előtte *kizárólag a panaszolt üzleti cselekménye az irányadó*, ezt az üzleti magatartást kell elbírálnia és pedígen függetlenül attól, hogy a panaszolt cég az üzleti életben *milyen üzleti pozíciót foglal el*. Ezek a kérdések a bírói eljárásban semminő irányban figyelembe nem jöhetnek. Az a megállapítás, hogy a választott bíró ne csak magát a kifogásolt üzleti magatartást figyelje, hanem a panaszolt cégnek egész üzleti gesztióját, üzleti ténykedéseit, a Jury helyesli, helyesli nevezetesen azt, hogy egyes botlásokért azzal arányban nem álló súlyos büntetéssel, az illető cég teljes tönkretételével ne büntetessék. Ez valóban nem lehetett a versenytörvény célja, de mindenesetre nem lehet hivatása annak a választott bíróságnak, amelynek főfeladata, hogy a maga üzleti portáján megfelelő eszközökkel rendet teremtsen, vagyis neveljen ott, ahol a nevelésnek kellő ereje van, ahol benne az a meggyőződés él, hogy panaszlottnak a tisztas üzleti eljárásra való hajlam feltalálható és csak ott büntessen, de ott azután drákói szigorral, ahol renitens, az egész kereskedelmi világot, annak tisztaságát és becsületét fenyegető elemekkel áll szemben.

A fentebb előadott fejtegetéseinkkel nem akarjuk írásos ankétunkat lezárni. A magunk részéről is éber figyelemmel kísérjük a Jury és a Választott Bíróságok működésével kapcsolatban eladott bármely okokból jövő panaszokat. Így érintettük dr. *Szente Lajos* budapesti ügyvédnek, a „*Kereskedelmi Jog*“ legutóbbi számaiban közzétett panaszos sorait.

E tekintetben bennünket csak közös érdekek vezethetnek és pedig e két — az iparjogvédelmi jogszolgáltatásban egyedül álló és a külföld által is nagy figyelemmel és érdeklődéssel kísért intézménynek tiszta és az üzleti tisztesség védelmét célzó érdekeknek minden tekintetben megfelelő eredményes működése.

Joggyakorlat

A jutalékos lapkihordó nem alkalmazott. Egy hírlapterjesztő vállalat perli versenytársát, egy fővárosi lapterjesztő vállalatot, azért, mert utóbbi alkalmazottai útján azt a hírt terjesztette a felperesi vállalat tulajdonosáról, hogy eladódott, nem kap lapkihordókat, a lapokkal nem tud elszámolni, sőt sikkasztást is követett el. Alperes védekezésében előadja, hogy azok, akik a per tárgyává tett hirdetések terjesztették, — nem alkalmazottai, hanem csak jutalékos lapkihordói, továbbá, hogy a híresztelések a valóságnak megfelelőek: már pedig hírnévrontás csak valótlán tényállítással követhető el. A lefolytatott bizonyítás eredményeképp megállapítható volt, hogy a híresztelések fedik a valóságot.

A Kúria a keresetet teljesen elutasította, a következő indokolással: „Az alkalmazottak tisztességtelen üzleti versenyzés a vállalat birtokosa csak akkor tartozik felelősséggel, ha az alkalmazott azt a vállalatra vonatkozólag reábizott teendők teljesítésében követte el és a vállalat birtokosa nem bizonyítja, hogy a cselekmény elkövetését rendes üzleti gondossággal sem előzhette meg. A százalékos jutalék mellett alkalmazott lapkihordóknak esetleg *saját üzleti érdekükben* tett, de különben nem is valótlán tényekre vonatkozó híresztel-

seiből keletkezett kárért azonban az alperes felelőssé nem tehető. (Kir. Kúria, P. IV. 7877/1929.)

Az érdekképviseletek felperesi érdekelttsége. — Honnan származik a perköltség. — A tagok nem teljesítik tagdíjfizetési kötelezettségeiket. Az érdekképviselet nem tekinthető érdekeiben sértettnek. Kávéházban tartja üléseit.

A vb. tekintettel arra, hogy a szóban levő érdekképviselet miniszterileg jóváhagyott alapszabályainak 2. §-ában többek közt az is helyet foglal, hogy a felperesi szövetségnek célja a „szövetség tagjainak anyagi érdekeit előmozdítani, lehetővé tenni, hogy az őket közvetlenül érintő bírósági ügyekben jogos érdekeiket hathatósabban megvédhessék“ ebből a rendelkezésből arra a következtetésre jut, hogy a felperesi („kárpitos“) szövetség még abban az esetben is jogosultnak, sőt kötelezettnek tekintendő a paplanos szakmában mutatkozó tilos események abbahagyása iránt perrel fellépni, ha csupán csak egy, a versenyeselemény által érdekeiben veszélyeztetett tagja volna. Alperes a pervitába azt a kérdést is beleveti, hogy a felperesi szövetség miből fedezi a perléseknek anyagi terheit? A vb. azonban ennek a kérdésnek a vizsgálásába nem bocsátkozott, mert ez a kérdés a vt. körében elbírálandó események tényálladékanál teljesen közömbös és csupán az egyesületek és testületek felügyeletére hivatott közigazgatási hatóságokat érdekelheti. Végül az alperes utal arra is, hogy a perbeli adatok szerint a felperesi szövetségbe tartozó paplanosmesterek nem teljesítik a tagdíjfizetési kötelezettségeiket, tehát nem gyakorolhatják tagsági jogait sem, továbbá kávéházban tartják üléseiket. Ezeket a körülményeket a vb. szintén közömbösnek ítélte, mert ez csak a felperes szövetségnek a tagjaival szemben fennálló belső viszonyára tartozik anélkül, hogy ebből bármely következtetést lehetne vonni a szövetségnek alapszabályszerűleg körülírt jogaira és kötelezéseire. (Vv.)

Hírnévrontás. Felperes harisnyagyár keresetében előadja, hogy alperes felesége és helyi ügynöke a viszontelárusító kereskedők előtt alperes áruinak jóságá és tartósságának demonstrálására, a felperes áruit megnevésítve, kézzel tépdészték. Abból, hogy az idegen üzletekben összetépett harisnyákat az alperes pótolta, egyúttal az is kitűnik, hogy a cselekményről alperes tudott és ahhoz hozzájárult.

A kir. törvényszék alperes és illetve alkalmazottainak eljárását a Tvt. 2. bek. ütköző tisztességtelen versenynek minősítette a kirendelt szakértő véleménye alapján. A szakértő véleménye szerint ugyanis alperes áruja 50%-kal tartósabb ugyan, de ezt a számszerű arányt a kézzel való szakításnál megállapítani nem lehet, másrészt az olcsóbb minőségű árunál a felperesi II. rendű áru olcsó eladási árában kiegyenlítést nyer. Ilyen módon alperes alkalmazottai, bár a valóságban megfelelő adatot híreszteltek, mégis a vevőket esetleg súlyos tévedésbe ejtették, alperes áruja javára. (Bp. kir. Tsz 13. P. 30.275—1930—28.)*

Figyelmeztetés nélkül idegen áru kiszolgáltatása. A vb. alperes előadásából is igazoltnak vette, hogy üzletében „Unicumot“ egyáltalán nem tart, a tanuknak kiszolgáltattott likőr-áru tehát kétségtelenül nem „Unicum“ volt.

Mínt hogy az üzleti tisztességbe ütközik az ha a kereskedő a tőle egy meghatározott árut kérő vevőnek minden felvilágosítás nélkül más árut szolgáltat ki, s ezzel a vevőt megteveszti: ettől a cselekménytől alperest a vb. eltiltja. (Vb. 14.762/1929.)

Hírnévrontás. Egy fővárosi optikai és fotó-kereskedő cég hírnévrontásért keresetét indított egy kő- és könyvnyomdatulajdonos ellen. Mindketten egy külföldi vállalat vezérképviseletét törekedtek elnyerni. Alperes egyik levelében azt írta felperesről, hogy mint a csődbejutott előbbi vezérképviselető rokona „nem alkalmas arra, hogy a vevőkör megrendült bizalmát helyreállítsa“. Alperes elsősorban is tagadja azt, hogy felperesnek versenytársa volna továbbá az inkriminált levelet nem is ő, hanem egy idegen személy írta.

A kir. Itélő Tábla alperest hírnévrontással elkövetett tisztességtelen verseny abbahagyására, 500 P erkölcsi kártérítésre és a perköltségek megfizetésére kötelezte. Az ítélet indoklása szerint a peres felek versenytársak, mert ugyanazon külföldi gyár képviselőjének megszerzésére törekedtek. Alperes azon állítása, hogy felperes az előbbi képviselőhöz való rokoni viszonya folytán nem alkalmas a vevőközönség bizalmának megszerzésére, a versenytárs jó hírnevét és üzleti érdekeit veszélyeztető hírnévrontás. Közömbös, hogy alperes maga írta-e a levelet — és a levél elküldése előtt ismerte-e annak a tartalmát, mert a levél megírását alperes bizalma megállapítására és így az alperes magánjogi felelőssége megállapítandó, épp úgy, mintha alkalmazottja követte volna el a cselekményt, hiszen azt rendes üzleti gondosság mellett meg-

előzni alperesnek módjában állott volna. (P. VII. 202/1931. Bp-i T.)*

A gyár és a gyári-képviselő szoros üzleti érdekei. A kir. Itélő Tábla szerint a konkrét per szempontjából közömbös, hogy a védjegyes árut előállító gyár ellen csőd nyitattott, mert a felperes vezérképviselet üzleti érdekeit ennek dacára is sértheti a védjegyes gyártmányokra vonatkozó közzététel, annál is inkább, mert egyrészt a felperesnek, mint a gyár magyarországi vezérképviseletjének a birtokában vagy tulajdonában még nagyobb tömegű, értékesítésre váró gyártmány lehet, és mert másrészt a védjegyes gyártmányokat előállító vállalat csődje esetén, illetőleg csődje dacára, újból gyártás és forgalom tárgyát képezhetik ezek az áruk, és pedig a közönség körében jól ismert név alatt. (Bp. Itélőtábla, P. VII. 12.653—1930—34.)*

Az árut vásárlók „szokásos“ figyelme. A per tárgyává tett hirdetés elolvasásából megállapítható, hogy az alperes nemcsak az említett védjegyes gyártmányok, hanem más gyártmányok eladását is hirdeti és a hirdetésnek kissé figyelmes olvasása a tévedést kizárja, s minthogy a teljesen felületes olvasás kiinduló pontul annál kevésbé szolgálhat, mert ily hirdetést mégis azok olvassák, akik a hirdetett áruból venni szándékoznak, arról sem lehet szó, hogy való dolgok úgy hirdettetnek, hogy azoknak más értelmet lehet tulajdonítani. (Bp. It. Tábla P. VII. 12653—1930—34.)*

A versenytársak összehasonlítása. A kir. Itélőtábla szerint megengedhetetlennek kell tekinteni, hogy a hirdető a saját maga által előállított, vagy a más által előállított, de általa forgalombahozni kívánt vagy hozott árut a versenytárs által előállított vagy forgalombahozott áruval összehasonlítsa. Még azt is megengedhetetlennek kell tekinteni, hogy a hirdető az áru jóságának azonosságát hirdesse. A megengedhetlenséget fokozza, ha a hirdető az általa gyártott vagy forgalombahozott árut a versenytárs által gyártott vagy forgalombahozott árunál jobbnak hirdeti. Ez áll akkor is, ha a hirdető több helyről beszerzett árut hirdet, de egyiket ily módon hasonlítja össze a többivel és erről az egy árurol hirdet, hogy jobb a többinél. A magasabb kereskedői erkölcsöket szem előtt tartó kereskedő ilyet nem tesz. Ez a magatartás tehát a Tvt. 1. §-ába ütközik. Ehhez képest az alperesnek azt a magatartását, hogy az egyik hirdetésben az egyik gyártmányt a használatban, az igénybevétellel szemben ellentétlőnek mondja, mint a másik gyártmányt, a Tábla a Vt. 1. §-ába ütköző eseménynek minősíti és az alperest a felperes mint versenytárs kérelmére arra kötelezi, hogy ezt a cselekményt hagyja abba. Ezen álláspont folytán közömbös, hogy az egyik gyártmány tényleg ellentétlőbbnek bizonyult-e, mint a másik gyártmány. Közömbös a döntés szempontjából az is, hogy alperes azóta ily hirdetést nem tett közzé, mert a megismétlés lehetősége fennforog. Az Itélőtábla hangsúlyozza, hogy: ha arra az általa helytelennek tartott álláspontra helyezkednék, hogy az összehasonlítás elvileg megengedhetetlennek nem tekinthető, ez a döntést jelen esetben nem befolyásolná, mert még ezen álláspont mellett is csak akkor volna ily összehasonlítást tartalmazó, egyik árunak a másik áru feletti jóságát kiemelő hirdetés közzétehető, ha a feldicsért, illetőleg kiemelt árunak kiválóbb volta minden kétségen felül állna. (It. Tábla, 12.653—1930—31.)*

Az azonos családnevek folytán előállott verseny meg nem engedett eszközei. Felperes keresetében panasz tárgyává teszi alperes azon eljárását, hogy alperes noha egyéni cég, mégis az ügyfelekkel való érintkezésben, továbbá hirdetéseiben és nyomtatványain állandóan a többes számot használja, ami által azt a látszatot igyekszik kelteni, mintha cége társas, illetve a felperesi rt.-vel azonos cég volna. A vb. a felperesnek kérelmét nem ítélte alaposnak, mert a „többes“ számnak a használata a kereskedelmi levelezés és érintkezés során oly esetekben, ha a kereskedő másokkal szemben áruit kínálja és hirdeti, vagy árajánlatot tesz, avagy egyéb módon az üzletfelekkel érintkezik, általánosan bevett szokás (a felperesre káros összetéveszthetőség semmiképpen sem következtethető).

Ugyancsak kifogás tárgyává teszi a felperes azt az alperesi eljárást, hogy az alperes a cipőkrémdobozokat éppen úgy, mint a felperes, tucatjával 1—1 papírkartonba esomagolva hozza forgalomba, — hogy az alperes szolgálai módon utánozza a kartonoknak a színeit, ezenfelül megtévesztő hasonlóságra törekszik a kartonokon alkalmazott szöveg és ábrai elemek elosztása útján. A bíróság a bemutatott kartonpéldányokból megállapítja, hogy a csomagoló kartonok méretei és színei mindkét cég áruinál azonosak. Ámde ahhoz, hogy a Vt. 9. §-ában körülírt tiltott magatartás tényálladéka, különösen a vevőközönség megtévesztésére alkalmas „jellegzetes külső“ megállapítható legyen, nem elegendő pusztán a csomagolás méreteinek és színeinek utánzása. A peres felek kartonjain azok a megnevezések, illetve megjelölések dominál-

* Nem jogerős.

nak, mely megjelölések alatt a vevőközönség általában a felperesi, illetve az alperesi cég gyártmányait szokta felismerni, ennekfolytán a jelen esetben a Vt. 9. §-ában megkívdnt tény-álladékok legfontosabb alkatelemei nyilván hiányzanak.

Ugyancsak panasolja felperes azt is, hogy az alperes a cipőkrémdobozok címlapján a „B...“ *nevet fakszimile formájában* alkalmazza és emellett még a keresztnév helyett oly kacskaringót alkalmaz, amely alkalmas a „Testvérek“ szó rövidítésének látszatát kelteni. A vb. megítélése szerint a „B... V...“ névnek fakszimileszerű alkalmazása semmiképp sem adhat alkalmat az összetévesztésre. Az egész fakszimile oly kicsiny és jelentéktelen hogy az átlagos vevőnek a figyelmét a többi jellegzetes külső mellett fel sem keltetheti.

A hirdetésekben alkalmazott figyelmeztetés: „*Ügyeljen a helyes cégszövegre*“, ha ez a figyelmeztetés egyrészt a felperes hitelének vagy jóhírnevének veszélyeztetésére alkalmas összefüggésben avagy olyan körülmények közt nyert volna alkalmazást, amelyek arra utalnának, hogy az alperes ezt a figyelmeztetést csupán törvénytörő magatartásának palástolására használta fel, ebben az esetben kétségtelen, hogy a vb.-nak a Vt. 13. §-ába, illetve a Vt. 8. §-ába ütköző magatartást kellett volna megállapítania.

Ami az ügynőkök ama eljárásról illeti, hogy bemutatkozásuknál azt mondják: „B...-ektől vagyok“ vagy „a B... cégtől jövök“, továbbá egyik esetben az ügynök azt mondta, „csak elég garancia önnek a híres B... név“, másik esetben pedig azt, hogy „B... V... kiválásával a közismert B... gyárnak igazi szellemi vezetője és legértékesebb eleme alakult új vállalatá“, — a vb. úgy találta, hogy az alperesnek az alkalmazottai azzal, hogy az alperesi cég teljes szövegének nyomatékos kiemelését mellőzték, sőt a régebben fennálló B... cégnek hírnevére utaltak, azt a látszatot kívánták kelteni, mintha a felperesi cég nevében és képviselőjében járnának el és így igyekeztek az alperesi árunak kelendőségét növelni. Ez az eljárás azonban kétségtelenül azt a helyzetet teremtetten, hogy a kereskedők az alperest a felperesi vállalattal összetévesztették és az alperes a felperesnek kárára meg nem engedett előnyökhöz jutott. Minthogy kétségtelen az, hogy az alperes mint munkaadó, azokért a cselekményekért, amelyeket az alkalmazottai a reábizott teendők körében az ő érdekében és hasznára elkövetnek, mindaddig teljes felelősséggel tartozik, ameddig bizonyítékokat nem szolgáltat arra nézve, hogy alkalmazottai határozott utasításai és szigorú kitanítása ellenére jártak el és hogy az alperes az alkalmazottak jogsértő eljárásának tudomásulvétele után nyomban a felperesnek ilymódon szenvédett jogsérelmének és kárának jóvátételére a maga részéről mindent elkövetett (Vt. 33. §-ának 3. bek.) mit alperes a jelen esetben nem is állított, annak következtében a vb. a keresetnek e részben helyt adott.

A „B...“ név használatának módjára vonatkozóan a Vt. 7. és 8. §§-aival kapcsolatosan kifejlődött joggyakorlatból az az általános elv következtethető, hogy a tiltott cselekményeknek ebben a körében a versenytársak szembenálló érdekeit a konkrét döntő körülményeinek beható mérlegelésével a méltányosságnak megfelelőleg kell összeegyeztetni. Amíg egyrészt kétségtelen az, hogy azokat a gazdasági értékeket, amelyeket valaki anyagi áldozatokkal és hosszantartó munkával valamely szakmában vagy általában a vevőközönség tudatában nevéhez vagy cégéhez fűzött, minden más oldalról jövő olyan főrékvezéssel szemben, mely ezeket az értékeket a maga részére kívánja kisajátítani, hathatósan meg kell védeni, addig másrészt ez a védelem túlmenne a jogos határokon, ha ezzel a versenytársnak azt a legszemélyesebb jogát, hogy családi és keleti résztnévt nemcsak a magánéletben, hanem üzletének körében is használhassa, kizárnák. Ezzel vétenénk a Magánjognak a névhasználatra vonatkozó szabályai ellen (lásd *Magánjogi Törvénykönyv* 108. §-át), valamint a *Keresk. Törvények* 11. §-ának kifejezésre jutott jogelv ellen is, amelyet alátámaszt az *Ipartörvény* 58. §-ának idevonatkozó intézkedése is. Ebből kiindulva a vb. a felperest keresetének a „B...“ névnek teljes mellőzésére vonatkozó kérelmével elutasította.

Jogos és indokolt ellenben a felperesnek az a kereseti panasza, hogy az alperes azokat az anyagi és erkölcsi előnyöket, amelyeket a *felperesi vállalat évtizedes céltudatos és fáradságos munkájával* magának a saját szakmájában kivívott, a cégek hasonló hangzásának kihasználásával a maga részéről a törvény által tiltott módon hasznosítani igyekszik. A vb. úgy találta, hogy felperes jogos üzleti érdeke kielégíthető anélkül, hogy alperest megokolatlan, sőt bizonyos vonatkozásban lealacsonyító cégváltozásra kényszerítenék. Ezért a vb. a „Vegyi cikkek gyára B... V... Budapest“ *cégszöveget írta elő*, tekintetbe véve azt is, hogy az alperes azzal a joggal, hogy a cég új szövegének megválasztása tekintetében első-

sorban nyilatkozzék, a per során élni nem kívánt. (Vb. 29.385—1930.)

Az eszmei kár megítélésének jogalapja. A kir. törvényszék a besatolt hírlappéldány és plakátok alapján tényként állapította meg, hogy az alperes 1929. év folyamán védjegyes árujának hirdetésénél jelentékeny propaganda tevékenységet fejtett ki. Tekintettel azonban arra, hogy a felperes a kárösszeget illetően semmiféle pozitív adatot felhozni nem tudott, a törvényszéknek semmiféle támpontja sincs annak megállapítására, hogy az alperes kifogásolt tevékenysége nélkül mennyivel emelkedett volna a felperes üzleti forgalma. A kir. Tsz. ezért az 1923. V. te. 35. §-a alapján csupán eszmei kár megfizetésében marasztalta az alperest, mert alperes cselekményét *szándékosan és utánzás útján követte el* s így a 35. §. alkalmazásának előfeltételei fennforognak és mert kétségtelen, hogy alperes cselekménye a *felperes üzleti érdekeit veszélyeztette* és alkalmas volt arra, hogy a *felperes üzletmenetét hátrányosan befolyásolja*. (Bp. kir. Tsz. 13. P. 42.260—1929.)*

Ugyanazon cselekmény abbanhagyására alperest más és más bíróság, más és más felperes panaszára újabb ítélettel nem kötelezheti. A bp. kir. Tsz. ítélete szerint nem is lehet vitás, hogy ugyanazon cselekmény abbanhagyására alperest más és más bíróság, más és más felperes újabb keresettel, újabb és újabb ítélettel nem kötelezheti. Emellett felperesek ha másként nem, — jogi képviselőjük azonossága folytán tudomásul is bírtak a jogerős ítéletről, tehát nem tekinthetők jóhiszeműeknek. (Bp. kir. Tsz. 13. P. 51.730—1930—8.)*

Valamely érdekképviselőt és annak egyes tagjait nem tekinthetők azonos felelőknek. Alperes a peres eljárás során felvetette azt a kifogást is, hogy felperesek lényegében azonosak a vb. előtt fellépett felperessel és hogy a jelen per nem egyéb, mint kijátszása annak a bírói joggyakorlatnak, hogy aki a vb. előtt perelt, az utólag kártérítési igénnyel nem léphet fel, a rendes bíróság előtt. Ezt a kifogást a bíróság nem fogadhatta el. A szövetség felperesként való fellépése azzal a joghatással volt úgy a szövetség valamennyi tagjára, mint minden más szakmabeli versenytársra, hogy az abbanhagyás iránt sem egyidejűleg, sem utólag pert nem indíthattak. Nincs azonban kizárva az olyan eset, hogy valamely erkölcsi testület lép fel ugyan felperesként az abbanhagyás iránt, de ugyanazon cselekmény folytán egyes versenytársaknak származott súlyos kára. Ezek azon a címen, hogy annak az erkölcsi testületnek a tagjai, nem üthetők el kárjuk perbeli érvényesítésétől. (Bp. Tsz. 51.730—1930.)*

Idegen nevek jogosulatlan feltüntetése. Felelősség. Alperes azzal, hogy az árjegyzékben az „Audi“ név után zárójelbe a „Frangó“ nevet tette, noha a Frangó jelzésű antenna villámhárítót más cég gyártja, mint az Audi, elkövette a Vt. 9. §-ában körülírt cselekményt. Az a cselekmény pedig, hogy az alperes segédjének „Frangó“ elnevezéssel *idegen gyártmányt* adott el, a Vt. 1. §-ába ütközik. Az alperes segédjének e cselekményéért felelős, mert az alperes segédje *megbízása körében* tanusított a törvénybe ütköző magatartást, az alperes pedig azt nem bizonyította, hogy a cselekmény elkövetését rendes üzleti gondossággal nem előzhette meg. Az alperes segédjének, M. M.-nek az az egyedülálló tulajomása, hogy az alperestől az alkalmazottak évekkel ezelőtt azt az utasítást kapták, hogy a vevőket fel kell világosítani, ha a kért áru raktáron nincs és nem szabad egy más gyártmányt idegen név alatt eladni, bizonyítékul annál kevésbbé fogadható el, mert teljesen valószínűtlen, hogy ilyen utasítás esetén az *anyagilag az áru eladásában érdektelen segéd* ily eladást eszközölne. Alperes ama védekezése, hogy az Audi vagy a Frangó gyártmány *értékesebb-e*, teljesen közömbös, mert a Frangó mindenesetre értékes gyártmány, mert *különben* az alperes az Audi gyártmány mellett nem tüntette volna fel e gyártmányt, mert továbbá tisztességes kereskedő *nem népszerűsít* egy árut akként, hogy egy ismert márkás áruval utal. Ezt a kereskedői tisztességre súlyt helyező kereskedő akkor sem teszi, ha az általa népszerűsíteni kívánt áru az értékesebb, mert itt nem az érték a döntő, hanem az, hogy a vevőközönség összetévesztheti a népszerűsíteni kívánt árut az általa jólismert márkás áruval. És ugyancsak közömbös, hogy az „Audi“ magyar gyártmány-e, mert a Vt.-be ütköző módon magyar gyártmányú áruval sem szabad üzleti versenyt folytatni. (Bp. I. T. P. VII. 13.881—1930—10. sz.)*

Felelős szerkesztő: dr. Fazekas Oszkár

Felelős kiadó: Csillag Tibor

Szerkesztőség: V, Alkotmány uccsa 8., III. em.

Aut. 264—03

Kiadóhivatal: VII, Erzsébet körút 5., I. em.

Telefón: József 462—99